

**Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Kredi Sorunları Üzerine Muğla İlinde
Yapılan Bir Araştırma**

Öğr. Gör. Gülriz Hande YILMAZ

Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
Yeniçağa Yaşar Çelik MYO, Lojistik Programı
ghandesarac@ibu.edu.tr

Öz

Bu çalışmanın amacı KOBİ'lerin sürekliliklerini devam ettirmek amacıyla kredi kullanırken karşılaştıkları sorunları ele almaktır. Bu sorunları ortaya koymak için tarama stratejisi (survey) seçilmiş olup, Muğla ilinde faaliyet gösteren 296 KOBİ sahibi ile yüz yüze görüşülerek anket yöntemiyle veriler toplanmıştır. Toplanan veriler ışığında KOBİ'lerin kredi kullanım amaçları, yaşadıkları zorluklar, vb bulgular ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: KOBİ, Kredi, Finansman

**A Research About Credit Problems of Small And Medium Enterprises in
Muğla**

Abstract

The purpose of this research is problems of using credit by small and medium enterprises for their continuity. This problems to these characteristics, survey technique was selected. The data were collected through a questionnaire from 296 SME owners operating in Muğla. According to obtained data, the purposes of the use of credit for SMEs, their challenges, etc. findings have been revealed.

Keywords: SME, Credit, Financing

Giriş

İletişim ve teknolojik gelişmelerin çok hızlı geliştiği günümüzde küresel iletişim ve gelişmelerdeki hızlı değişim, ekonomik ve sosyal alanlarda da etkisini göstermektedir. Ülkelerin ekonomik kalkınmasında önemli rolleri bulunan ekonomik ve sosyal yaşamda önemli bir yer tutan Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, globalleşme ve bütünleşmelerin gerçekleştiği günümüz dünyasında esnek üretim yapıları ve yüksek uyum kabiliyeti ile denge unsuru olarak yer almaktadır.

Genel konumları itibariyle dikkate alındıklarında KOBİ'ler, buldukları ekonomide nicel açıdan kıyas bile kabul etmeyecek derecede üstünlüğe sahip olmakla birlikte, gerek kendi yapılarından ve gerekse kendileri dışından kaynaklanan sorunlar dolayısıyla bu üstünlüklerini nitel açıdan muhafaza imkânına sahip olamamaktadırlar.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'lerin) dünyada ve Türkiye'de gerek işletme sayısı gerekse de istihdam olarak ülke ekonomilerinde önemli bir yerleri vardır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2002 istatistiklerine göre, Türkiye'de KOBİ'ler imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin %99 unu teşkil etmektedirler.

KOBİ'ler, hem kendi içlerinde hem de dışarıda uygun bir örgütlenme yapısı içerisinde değildir. Karşı karşıya buldukları hukuki, bürokratik, idari, teknolojik, ticari ve mali sorunlar gelişmelerini engelleyici niteliktedir. Faaliyette buldukları piyasalar, büyümelerine imkân sağlayacak özellikte değildir.

KOBİ'leri sınıflandırmak için kullanılan başlıca kriterler; çalışan kişi sayısı, öz sermaye, işletme sermayesi, sabit sermaye, aktifler toplamı, ödenen vergi toplamı ve piyasa payıdır.

2005/9617 Karar sayılı 25997 sayılı resmi gazete de Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı yayımlanmıştır. Buna göre; 10 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da bilançosu 1 milyon TL'yi aşmayan çok küçük işletmeler 'mikro'; 50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da bilançosu 5 Milyon TL'yi aşmayan 'küçük işletme'; 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da bilançosu 25 milyon TL'yi aşmayan 'orta büyüklükteki işletme' olarak belirlenmiştir.

Liedholm ve Mead'e göre (1999:1) Küçük ve orta ölçekli işletmelerin genel özellikleri bugün bütün gelişmiş ülkelerde bulunmalarıdır. Ve bunların özellikleri iş imkânları yaratmak ve bu sayede 3.Dünya ülkelerinin yükümlülüklerini hafifletmektir. Bu yüzden bütün gelişim planlarında ve stratejilerinde bunlara önem verilir.

Ban ve Yörük'e göre (2003:31) KOBİ'ler yüksek faiz, ağır teminat koşulları, vade süresi ve kredi miktarının yetersizliği nedeniyle finans kurumlarından yeterli kredi sağlayamamaktadırlar. Günümüzde KOBİ'lerin ülke ekonomisinde önemli bir ağırlığı olmasına karşın toplam kredilerin sadece %5'i bu işletmelere tahsis edilmektedir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler, kredi yoluyla finansmanında en çok teminat gösterememe sorunuyla karşılaşmakta ve kısa vadeli finansman ihtiyaçlarını karşılamak için başvurdukları kredi kuruluşunun, kredinin verilebilmesi için istediği ipoteği veya kefaleti karşılayamamaktadır.

Müftüoğlu'na göre (1997:59) Bankaların sıfır riskle çalışma politikaları nedeniyle, bazen kredinin birkaç katı teminat talep edilmektedir. Büyük işletmeler aldıkları kredilere karşılık işletme varlıklarını teminat olarak gösterirken, küçük işletmeler ise genelde kişisel mal varlıklarını teminat olarak göstermektedirler. İflas halinde ise küçük işletme sahibi tüm varlıklarını kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum küçük işletmeleri, kredi yolu ile finansmanında çekimser davranmasına neden olmaktadır.

Ban ve Yörük'e göre (2003:31) Kredi temin edilmesinde karşılaşılan bir diğer güçlük ise KOBİ sahiplerinin finansman konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, kredi almak için gerekli fizibilite etüdü, finansal plan, maliyet gibi işlemler yapamamaları ve bunları yapabilecek uzmanları kısıtlı bütçeleri nedeniyle istihdam edememeleridir.

Tutar ve Küçük'e göre (2003:221,222) Küçük işletme girişimcileri genellikle sınırlı bir öz sermaye ile iş hayatına atılırlar. Çoğu durumda bu sermaye kuruluş için gerekli olan sabit değerlerin akımı ve çalışma sermayesi yeterli olmaz. Bu yüzden bu işletmeler optimum büyüklükte kurulamazlar. Dolayısıyla optimum büyüklüğün sağladığı avantajlardan mahrum kalırlar. Çalışma sermayesi yetersiz olması nedeniyle de sürekli sermaye sıkıntısı çekerler ve bu nedenle, zaman zaman üretimlerine ara verirler. Bankaların veya diğer finans kuruluşlarının küçük işletmelere destek sağlamaya isteksiz oluşları işi iyice çıkmaza sokar. KOBİ'lere sağlanan kredilerde genellikle kredi faizlerinin yüksek ve vadenin kısa oluşu, ya da kredi miktarının en az iki katını bulan ipotek istenilmesi, kredinin projeye göre değil, ipoteğe göre verilmesi önemli bir handikaptır.

Küçükçolak'a göre (1998:43) Farklı hedeflere ulaşabilmek için farklı araçlar kullanılabilir. Yeni şirketleri desteklemenin en önemli araçlarından biri uygun oranlardaki faizlerle kredi vermektir. Bu krediler bir yandan düşük faizli olmalı ve diğer yandan başlangıç döneminde aşırı yük yüklenmeden ödenebilecek şekilde düzenlenmelidir. Uygun koşullu krediler hibe şeklinde desteklerden daha avantajlıdır. Zira geri dönüşlü krediler, bu amaca yönelik kamu fonların erimemesini sağlar.

Ridenger'a göre (1995:362) Bu tür kamu tabanlı kredilerinde ana sorun, bu kredilerin verilebileceği işletmelerin seçilmesidir. Bu seçim kamu tarafından genelde tatmin edici şekilde yapılamaz. Bunun için bu görevin bir ekonomik aktör tarafından yerine getirilmesi gerekir. Bu ekonomik aktörün kredinin geri dönmesinde kazancı olması gerekir. Bankalar bu görevi yerine getirebilecek şekilde yapılanmıştır. Bu nedenle devlet tarafından sağlanacak kredilerin bu sistemle dağıtılması yararlı olabilir ve bu yardımların sadece yeni işletmelerin finansman ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamalıdır. Finansman kaynakları bankalar tarafından karşılanmalı ve ancak bu yolla karşılanamayan bir kısım kalırsa, bir bankanın garantisi altında devlet desteği tanınmalıdır. Bu yöntem ayrıca desteklenecek işletmelerin seçilmesinde ilave bir bürokrasi yaratılmaması nedeniyle de avantaj sağlar. Bankalar da başarılı olmak için bu alanda bir finansal yoğunlaşmaya gitmeleri gerekir.

KOSGEB'in sağladığı kredi faiz desteği kredisi de Ridenger'ın söylediği şekilde yapılmış anaparası bankadan karşılanan sadece faizi KOSGEB tarafından karşılanan bir devlet teşviğidir. KOBİ'lerle banka arasında bir köprü görevi görmüştür.

İşletmelerin; üretim, kalite ve standartlarını artırmaları, finansman sorunlarının çözümü, istihdam yaratmaları, uluslararası düzeyde rekabet edebilmelerini teminen;

- Yatırım
- İşletme sermayesi
- İhracata yönelmelerini

sağlamak amacıyla KOSGEB KOBİ Kredi Faiz Desteği Yönetmeliği çerçevesinde kredi faiz destekleri yürütülmektedir.

KOSGEB; kamu bankaları, özel bankalar, katılım bankaları ile diğer finans kuruluşları ile yapacağı protokoller kapsamında KOBİ'lere kullanılacak kredilerin faiz/kar payı, komisyon vb. giderlerinin karşılanması amacıyla 2003 yılından itibaren KOSGEB Kredi Faiz desteği programlarını yürütmektedir(KOSGEB,2011-2015 Stratejik Plan, sf:17).

Sahip oldukları köklü geçmişe rağmen, çözülemeyen ve karşı karşıya bulunan bu sorunların hepsi ayrı önem taşımaktadır. İşletmelerin finansmanı işletme için gerekli olan en önemli ihtiyaç olarak görmemekle birlikte diğer birçok soruna da nispeten kaynaklık ediyor olması itibariyle önemli olarak görmekteyiz. Dolayısıyla ülkemizdeki küçük ve orta ölçekteki işletmelerin çoğunun küçük olması ve finansmanlarını krediyle sağlıyor olmaları öngörümüz nedeniyle bu konuyu ayrıntılarıyla tahlil ederek çözümleri yönünde fikir vermeye çalışacağız.

1. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın amacına uygun olarak tarama (survey) stratejisi seçilmiştir. Ana kütleyi Muğla ilinde faaliyet gösteren KOBİ'ler oluşturmaktadır. Muğla Merkez İlçe Sanayi ve Ticaret Odasından alınan listelerden kayıtlı işletme sayısının 1274 olduğu görülmüş ve bunu temsil edecek örneklem büyüklüğünün % 95 güven aralığında, %4,99 hata payıyla 295 olduğu saptanmıştır. Anketlerin geri dönüş sayısı göz önüne alınarak bu sayının iki katı alınarak $295*2=590$ tane işletme basit tesadüfi seçim yöntemiyle listeden seçilmiştir. Araştırmada 296 işletmeye ulaşılarak % 5 hata payı ile temsil gücü sağlanmıştır. Araştırmanın verileri yüz yüze görüşme şeklinde anket aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra SPSS vasıtasıyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin analizler izleyen kısımda yer almaktadır.

Bulgular ve Değerlendirme

1. Soru - İşletmeniz bunyesinde herhangi bir kurum/kurulustan kredi kullandınız mı?

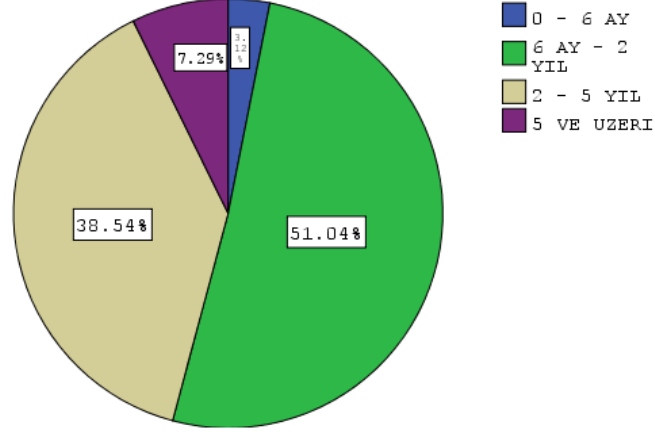
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid EVET	192	64.9	64.9	64.9
HAYIR	104	35.1	35.1	100.0
Total	296	100.0	100.0	

İşletmelerin %35.1'inin kredi kullanmama nedenini kredi kullanmayan işletmelerin %57.7'sinin öz sermayesinin yeterli olması %17.3'nün kredi faizlerini yüksek bulması ve %15.4'ünde teminat şartlarını ağır bulmasıdır.

2. Soru - İşletmeniz için kullandığınız kredinin vade aralığı nedir?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0 - 6 AY	6	3.1	3.1	3.1
6 AY - 2 YIL	98	51.0	51.0	54.2
2 - 5 YIL	74	38.5	38.5	92.7
5 VE ÜZERİ	14	7.3	7.3	100.0
Total	192	100.0	100.0	

2. Soru - İşletmeniz İçin Kullandığınız Kredinin Vade Aralığı Nedir?

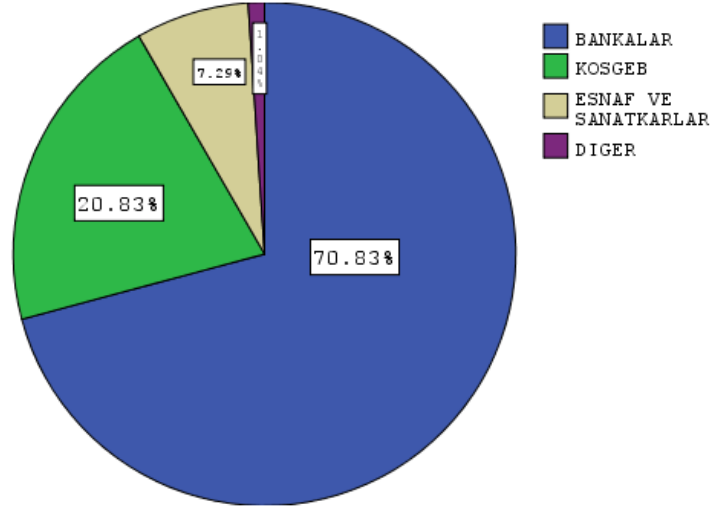

Bilgi edinmeye çalıştığımız anakütleyi oluşturan işletmelerin mikro ve küçük ölçekte yoğun olması, işletmelerin 6 ay ile 2 yıl vade arasında kredi kullanmasını açıklamaktadır. Ayrıca 5 yıl ve üzeri vadeli kredi kullanımının %7.3 olmasının nedeni yörede orta ölçekli işletmenin az olmasına bağlanabilir.

3. Soru - Eğer kredi kullandıysanız kredi kaynaklarınız nelerdir?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid BANKALAR	136	70.8	70.8	70.8
KOSGEB	40	20.8	20.8	91.7
ESNAF VE SANATKARLAR	14	7.3	7.3	99.0
DİĞER	2	1.0	1.0	100.0
Total	192	100.0	100.0	

3. Soru - Eğer Kredi Kullandıysanız Kredi Kaynaklarınız Nelerdir?

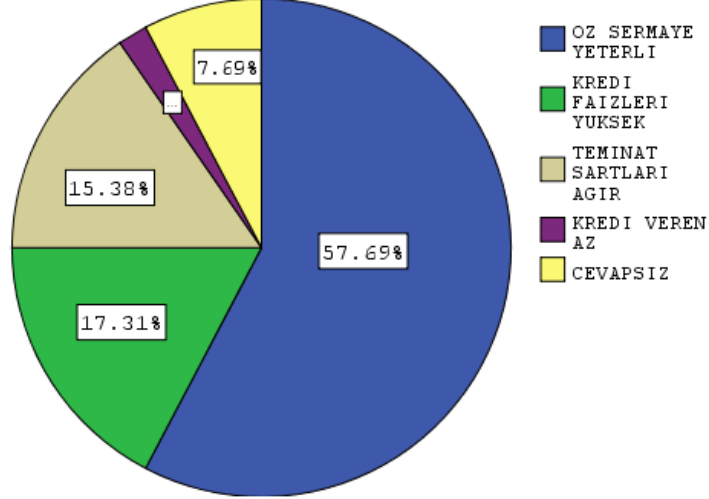

Ele alınan örneklem grubu %70,8 ile kredi kaynağı olarak bankaları kullanmakta olup %20,83 ile KOSGEB kredilerinden yararlanmaktadır.

4. Soru - Eger kredi kullanmadiysanız kullanmama nedenleriniz nelerdir?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid OZ SERMAYE YETERLI	60	57.7	57.7	57.7
KREDI FAIZLERI YUKSEK	18	17.3	17.3	75.0
TEMINAT SARTLARI AGIR	16	15.4	15.4	90.4
KREDI VEREN AZ	2	1.9	1.9	92.3
CEVAPSIZ	8	7.7	7.7	100.0
Total	104	100.0	100.0	

4. Soru - Eğer Kredi Kullanmadıysanız Kullanmama Nedenleriniz Nelerdir?

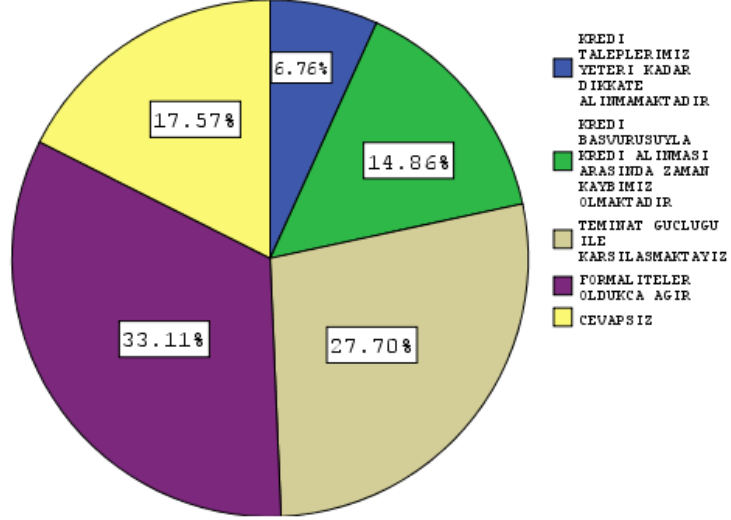

Anket yapılan örneklem grubu içinde kredi kullanmayanların kullanmama sebeplerinden %57.7 ile öz sermayesini yeterli bulanların dışında, %17,3'ü kredi faizlerini yüksek, %15,4'ü de teminat şartlarını ağır bulmaktadır.

5. Soru - Kredi alırken karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid KREDİ TALEPLERİMİZ YETERİ KADAR DIKKATE ALINMAMAKTADIR	20	6.8	6.8	6.8
KREDİ BASVURUSUYLA KREDİ ALINMASI ARASINDA ZAMAN KAYBİMİZ OLMAKTADIR	44	14.9	14.9	21.6
TEMİNAT GUÇLUGU İLE KARSILASMAKTAYIZ	82	27.7	27.7	49.3
FORMALİTELER OLDUKÇA AĞIR	98	33.1	33.1	82.4
CEVAPSIZ	52	17.6	17.6	100.0
Total	296	100.0	100.0	

5. Soru - Kredi Alırken Karşılaştığınız Güçlükler Nelerdir?

Anket yapılan örneklem grubunun ifadelerine bakıldığında karşılaştıkları en büyük güçlüğü %33 ile formalitelerin ağır olduğu ve %27,7 ile teminat gücü olduğu anlaşılmaktadır.

6. Soru - Aldığınız kredi miktarı yeterli midir?

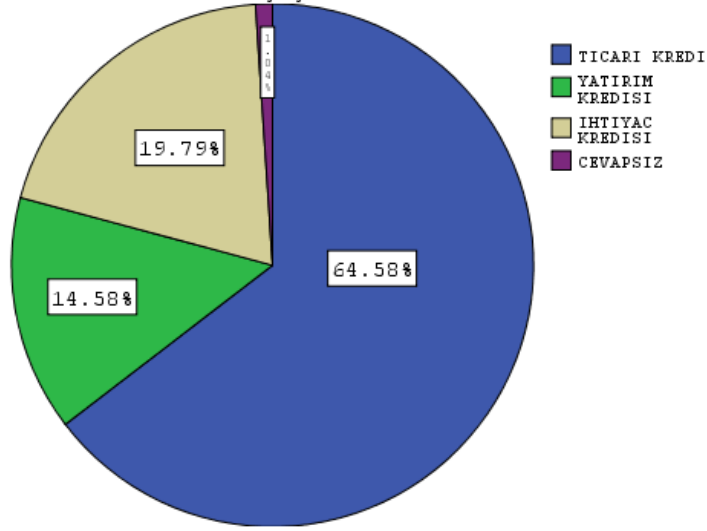
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid EVET	110	57.3	57.3	57.3
HAYIR	80	41.7	41.7	99.0
CEVAPSİZ	2	1.0	1.0	100.0
Total	192	100.0	100.0	

Ele alınan örneklem grubu içinde kredi alanların %57,3'ü aldıkları kredi miktarının ihtiyaçlarını karşıladığını düşünmektedir.

7. Soru - İşletmeniz için kullandığınız kredi cesidi nedir?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid TICARI KREDI	124	64.6	64.6	64.6
YATIRIM KREDISI	28	14.6	14.6	79.2
IHTIYAC KREDISI	38	19.8	19.8	99.0
CEVAPSIZ	2	1.0	1.0	100.0
Total	192	100.0	100.0	

7. Soru - İşletmeniz için kullandığınız Kredi Çeşidi Nedir?

Anket yapılan KOBİ'ler içinde kredi kullananların %64,6 si aldıkları krediyi ticari olarak almışlardır.

8. Soru - Mevcut kredi sistemi hakkında ne düşünüyorsunuz?

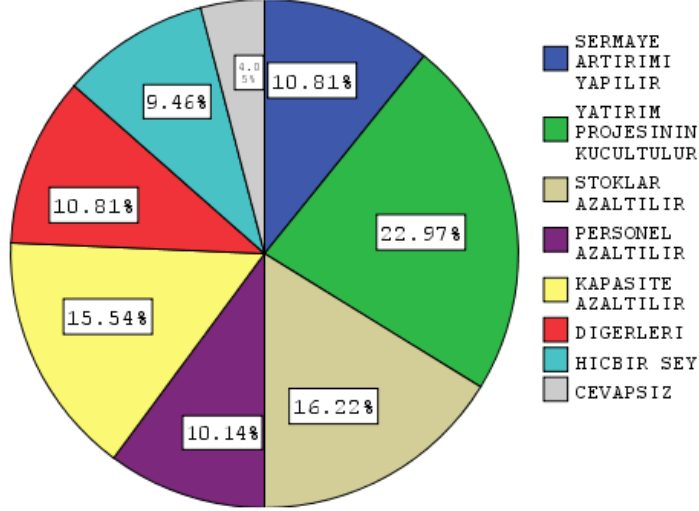
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid KREDİ İLE İLGİLENMİYORUM	66	22.3	22.3	22.3
FAİZ YÜKSEK	110	37.2	37.2	59.5
VADE KISA	20	6.8	6.8	66.2
KREDİ MİKTARI DÜŞÜK	34	11.5	11.5	77.7
KREDİ MİKTARI UYGUN	48	16.2	16.2	93.9
ENFLASYON İLE ORANTILI	14	4.7	4.7	98.6
CEVAPSİZ	4	1.4	1.4	100.0
Total	296	100.0	100.0	

Ankete katılan işletmelerin %37,2'si kredi faizlerinin yüksek olduğunu düşünmekte ve krediyle ilgilenmeyen %22,3'lük kısım ise öz sermayesinin yeterli olduğunu düşünmektedir.

9. Soru - Kredi maliyetlerinin yüksekliği karşısında işletmenizin tutumu ne olur?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid SERMAYE ARTIRIM YAPILIR	32	10.8	10.8	10.8
YATIRIM PROJESİNİN KÜÇÜLTÜLÜR	68	23.0	23.0	33.8
STOKLAR AZALTILIR	48	16.2	16.2	50.0
PERSONEL AZALTILIR	30	10.1	10.1	60.1
KAPASİTE AZALTILIR	46	15.5	15.5	75.7
DİĞERLERİ	32	10.8	10.8	86.5
HİCBİR ŞEY	28	9.5	9.5	95.9
CEVAPSİZ	12	4.1	4.1	100.0
Total	296	100.0	100.0	

9.Soru - Kredi Maliyetlerinin Yüksekliği Karşısında İşletmenizin Tutumu Ne Olur?

10.Soru - Kobilere kredi ve teşvik veren kurum/kuruluşlardan yeterince haberdar mısınız?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid EVET	186	62.8	62.8	62.8
HAYIR	106	35.8	35.8	98.6
CEVAPSIZ	4	1.4	1.4	100.0
Total	296	100.0	100.0	

Anket yapılan işletmelerin %62,8'i kobilere kredi ve teşvik veren kuruluşlardan yeterince haberdar olduğunu ifade etmektedir.

11.Soru - Kobilere yapılan teşvikleri yeterli buluyor musunuz?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid EVET	88	29.7	29.7	29.7
HAYIR	202	68.2	68.2	98.0
CEVAPSIZ	6	2.0	2.0	100.0
Total	296	100.0	100.0	

Örneklem grubu içinde ankete katılan işletmelerin %68,2'si yapılan teşvikleri yeterli bulmamıştır.

2. Sonuç

Bu çalışmada Muğla ilinde faaliyet gösteren 296 adet KOBİ üzerinde kredi sorunlarının belirginleştirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırmada elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır.

İşletmelerin büyük bir bölümünün kredi kullandığı anlaşılmış olup bu kredilerin büyük bir kısmı bankalardan sağlanmıştır. Ayrıca işletmelerin KOSGEB kredilerine daha az rağbet etmelerinin nedeni KOSGEB'in kamu borcu olan işletmelerin aldığı krediden borcu kadar kesinti yapmasıdır. Muğla'daki işletmelerin büyük bir kısmının kamu borcu olduğundan dolayı KOSGEB kredilerini tercih etmemektedirler.

Kredi kullanmayan işletmelerin büyük çoğunluğunun öz sermayesi yeterli olduğundan dolayı kredi kullanmadığı anlaşılmıştır.

Ayrıca kredi kullanmayanların, diğer kredi kullanmama sebeplerini Kredi faizlerinin ve teminat şartlarının ağır olması oluşturmaktadır.

İşletmelerin kredi kullanırken karşılaştığı güçlüklerin büyük bölümünü teminat sağlama güçlüğü ve formalitelerin ağır oluşu oluşturmaktadır. Fakat bu işletmelerin yarısından fazlası aldıkları kredi miktarları yeterli bulmaktadır. Bu işletmelerin büyük çoğunluğu aldıkları kredileri sürekliliklerini sağlamak amacıyla kullandıkları anlaşılmaktadır. Sonuçlara baktığımız zaman %64'lük bir oran sadece ticaret döngüsünü sağlayabilmek için kredi çekmektedir. Ekonominin en önemli temel taşı olan KOBİ'lerin gelişme de büyük önem arz ettiğini görmezden gelemeyiz. Büyümek yerinde sadece kendi yağında kavrulmak amaçlı kredi çeken aynı zamanda bu kredilerin faiz ve ağır prosedürlerinden dert yanan işletmelere daha esnek vadede , işlerinin dönemlerine göre toplu ödemeli krediler sunulmalıdır. Bu işletmelerin sadece %14 'ü yatırım yapmak , yeni teknolojilerden faydalanmak , daha büyük bazda üretime geçmek , istihdamı arttırmak amaçlı kredi kullanmaktadır. İşletmeler

çoğu zaman ellerindeki sıcak parayla işlerini döndürmek , uzun vadede yapacağı yatırımlar içinse uzun vadeli krediler kullanmayı tercih etmektedirler. Bunun asıl sebebi uzun vadede sonuca ulaşım fayda sağlayacak yatırımlardır. Ellerinden bulunan sermayeyi tümüyle yatırıma yüklemek özellikle KOBİ'ler için risk oluşturmaktadır. Bir ülkede rol oynayan özel işletmeler ne kadar çok yatırım yaparsa ülke o derece kalkınacaktır. %19'luk bir kısım işletme ise tamamen ihtiyaçtan kredi kullanmaktadır. Firmaların satış bedellerini tahsil edememesi veya rekabet sonucu ürünlerini uzun vadeli satışa sunması, satışların azalması sonucu stokların artması veya sipariş tutarlarında artışlar gibi olgular şirketlerin işletme sermayesi gereksinimlerini arttıran nedenler arasındadır. İşletmelerin %10'u kredi çekmek yerine sermaye eklemeyi tercih etmektedir.

Kredi maliyetlerinin yüksekliği sebebiyle kemer sıkma politikası uygulayan işletmelerin %23'ü yatırımı azaltmaktadır. %16 'lık bir kısım ise stok azaltarak çözüm bulmaktadır. İşletmelerin stok azaltması üretimi durma ya da aksama noktasına getirecek riskli bir durumdur. Fakat KOBİlerin karşılaştığı faiz ve maliyetler bu durumu zorlamaktadır. %15'lik bir kısım ise küçülmeye gideceğini beyan etmektedir.

KOBİlere yapılan desteklerle istihdam arasında sıkı bir ilişki vardır. Karmaşık ve uzun süren kredi süreçleri , kredi maliyetleri işletmeleri kredi çekmekten vazgeçerek küçülmeye teşvik etmekte , var olan iş gücünü işten çıkararak ya da asgari ücret üzerinde maaş veremeyerek hem çalışanları tatminsizleştirmekte hem de kendisi yetinemediği için mutsuz olmaktadır. Bu işletmelere verilen destek artarsa girişimci işletmeler yatırım yapmak isteyenler daha çok ön plana çıkacaktır. Teminat sorunu KOBİler için ortadan kaldırılmalıdır.

Yeni kurulan küçük ve orta ölçekli işletmelerin kredi taleplerinde yetersiz teminatlar her zaman sorun olmaktadır. Orta ve uzun vadeli yatırım kredilerinde istenen 1. dereceden ipotek tutarı özellikle KOBİ niteliğindeki firmaların bu kredileri kullanmalarına engel olmaktadır. Ayrıca KOBİ niteliğindeki firmalar, işlerini büyütürken ilave kredi taleplerinde bankalarca talep edilen ek teminatları karşılamakta güçlükler yaşamaktadır.

İşletmeler aldıkları kredileri doğru yerlerde kullandıkları zaman finansal kaldıraç etkisiyle karlılıkları da artabilir. Bu sebeple bankalar hali hazırda verdikleri kredilerin nerede kullanıldığını araştırmalı gerektiği yerlerde müdahale ederek tam manasıyla bir Ticari Destek Danışmanlığı yapmalıdır. Bu şekilde hem verdiği krediyi garanti altına alacak hem de müşterisi ile sıkı bir bağ içine girerek büyümesini daha fazla yatırım yapmasını sağlayacaktır.

Bankalar müşterinin ticari hesaplarını gözlemleyerek satışları hakkında bilgi sahibi olabilirler. Kredi başvurularının değerlendirilmesinde 'kredi puanlama' (credit scoring) modeli özellikle ABD ve Avrupa ülkelerinde son yıllarda KOBİ kredilerinde yaygın olarak kullanılan sistemlerden biridir. Kredi

derecelendirme veya puanlama sistemi kredi müşterisinin almaya hazır olduğu kredisinin geri ödenmeme ihtimalinin istatistiksel olarak ölçülmesini içerir ve kredi ilişkileri ile risk ölçümleme tekniğine alternatif bir sistemdir. Kredi derecelendirme sistemi kredi müşterisinin ilişkiler yolu ile kişisel değerlendirme sonuçlarını doğrulayabilecek tamamlayıcı veriler sağlar. KOBİ'ler güçlü banka ilişkileri yolu ile kredi derecelendirme sistemi ile elde edemeyecekleri ölçüde kredi imkânlarına kavuşurlar.

İşletmelerin bulunduğu sektöre göre özel kredi paketlerinin yaratılması işletme banka temsilcilerinin işletmelere akılcı ve yenilikçi fikirler vermesi sağlanmalıdır. KOSGEB , Ticaret Odası , Esnaf ve Sanatkar Odası gibi kamu – işletme işbirlikçisi olan kurumların bölgesinde bulunan ticaret erbablarının durumuna yönelik farklı destek ve teşvik ödemeleri vermeleri gerekmektedir. KOBİlere verilen kredilerden kredi maliyeti yaratan dosya masrafı ekspertiz ücreti sigorta ücreti gibi ek masraflar en minimum düzeyde alınarak büyümeleri istihdam yaratmaları sağlanmalıdır.

Örneğin Muğla ili bacasız sanayi olan Turizm şehridir. Daha çok yaz mevsiminde işletmeler para kazanmaktadır. Buna uygun mevsim vadeli krediler çıkarılarak işletmelerin sıkılması önlenmelidir. İşletmelerden istenen evraklar bankanın uzun süreli müşterisi olup olmamasıyla ya da sektörde bulunduğu yıla göre azaltılmalıdır. Ülkemizde yükselen enflasyonlardan , ortaya çıkan krizlerden çıkmış ; örneğin 10-15 yıllık işletmeci olan bir kişi ile sektöre yeni girmiş bir kişinin şartları aynı olmamalıdır. Fakat tersi durumda da yeni işletme açacak girişimcilerde desteklenmelidir. Bir ülkenin ekonomisi ne kadar iyi ise refah seviyesi o kadar yüksek olacaktır.

Ankete cevap veren işletmelerin yarısından fazlası KOBİ'lere kredi ve teşvik veren kurumlardan haberdar olduğunu ifade ederken %35'i haberdar olmadığını belirtmiştir. Kurumların çalışanları belli günlerde KOBİ ziyaretleri yaparak hem yeni teşvik destek paketlerini doğru bir şekilde oluşturmak amacıyla işletmelerle buluşmalı hem de var olan desteklerin doğru ağızdan anlaşılmasını sağlamalıdır. İşletme sayısı fazla olan yerlerde ise ilan ve reklamlar ile desteklenmelidir. Günümüz iletişim çağında hemen herkesin cep telefonu bulunmaktadır. Sadece özel bankalar değil destek ve teşviklerle ilgili devlet kurumları da mesaj ya da operatörlerce yapılan aramalarla işletmelere bilgilendirme daveti gönderebilmelidir. Son olarak yaklaşık olarak %70 oranındaki işletme yapılan bu kredi ve teşviklerin yetersizliğinden yakınmaktadırlar.

Kaynakça

- ALGAN, Neşe. (1988), “ Küçük ve Orta Ölçekli(KOBİ) Sanayi İşletmelerinde Etkinlik Verimlilik ve Karlılık Açısından Bir Değerlendirme”, Verimlilik Dergisi.
- BAN, Ünsal ve YÖRÜK, Nevin. (2003), “KOBİ’lerin Finansman Sorunları ve Finansman Sorunlarının Kaynaklarının Belirlenmesine Yönelik Uygulama”, Gazi Kitabevi, Ankara.
- ÇETİN, Ali Cüneyt ve BITIRAK, İbrahim Anıl (2009), “Antalya İli Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerinde Finansal Yönetim, İşletme Sermayesi ve Yatırım Bütçeleme Uygulamaları” Alanya İşletme Fakültesi Dergisi 1/1119-137.
- DEMİRBAŞ, Ahmet, (1987), “Küçük ve Orta Boy Teşebbüslerin Kredi ve Finansman Sorunları”, Milli Produktivite Merkezi Yayınları (358), Ankara.
- KOSGEB, 2011-2015 Stratejik Plan.
- KÜÇÜK, Orhan ve TUTAR, Hasan (2003), “Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi” Seçkin Yayınları, Ankara.
- KÜÇÜKÇOLAK, Ali (1998), R, KOBİ’lerin Finansman sorununun sermaye piyasası yoluyla çözümü, İMKB Yayınları.
- MEAD, Donald, C. ve LIEDHOLM, Carl (1999), “Small Enterprises and Economic Development”, by Routledge New York.
- MÜFTÜOĞLU, M. Tamer (1997), “Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler EGS BANK Yayınları, (6) İstanbul.
- Resmi Gazete 2005/9617 Karar sayılı 25997 sayılı “Kobi Tanımı”.
- SİPAHİ, Beril, YURTKORU, Serra ve ÇİNKO, Murat (2010), “Sosyal Bilimlerde SPSS’le Veri Analizi” , Beta Basım Yayın.
- ŞAMİLOĞLU, Famil, (2000), “Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansman Sorunları Üzerine Adana İlinde Yapılan Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı (8).
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2002 Genel Sanayi ve İşyeri Sayımı.